

๑๒๐ คำถาม

เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

คำถามที่ ๑ : ร่างรัฐธรรมนูญมีวัตถุประสงค์สำคัญในการปฏิรูปการเมืองอย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : วัตถุประสงค์สำคัญของการปฏิรูปการเมืองตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่เดิมในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ที่แม้จะได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดฉบับหนึ่งเท่าที่มีมา แต่ยังมีบทบัญญัติหลายเรื่องที่มีส่วนทำให้เกิดวิกฤตการเมืองไทยครั้งสำคัญ เช่น การเกิดเผด็จการเสียดังมากในรัฐสภา ปัญหาของฝ่ายบริหารที่เข้มแข็งมากจนเกินไป ทำให้กลไกตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐต่างๆ ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแทรกแซงองค์กรอิสระต่าง ๆ การไม่มีผลบังคับใช้ได้จริงของสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่แม้มีอยู่มากแต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถคุ้มครองประชาชนได้ดีเท่าที่ควร เพราะรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ กำหนดให้ต้องมีการตรากฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ออกมารองรับเสียก่อน

ปัญหาทั้งหลายที่ยกมานี้เป็นเพียงบางส่วนของที่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้นำมาเป็นโจทย์สำคัญในการค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย เพื่อสานต่อในเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเมืองที่ริเริ่มไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาของการเมืองการปกครองไทย

คำถามที่ ๒ : การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะความต้องการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ?

คำตอบ : การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเช่นเดียวกับการร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ เป็นอย่างมาก และให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็น รวบรวมความคิดเห็นของประชาชนผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย นอกจากการทำหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ยังมีความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวมถึงการจัดทำแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ได้นำมาประมวลรวบรวมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อยกร่างจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

คำถามที่ ๓ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้มีเนื้อหาสาระสำคัญสรุปได้อย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มีที่มาจากกรอบการร่าง ๓ กรอบใหญ่ ที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญวางไว้ คือ

กรอบที่ ๑ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบที่ ๒ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเมือง

กรอบที่ ๓ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับศาล องค์กรอิสระ และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

จากกรอบของการร่างรัฐธรรมนูญนี้ ได้นำไปสู่การร่างบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญที่มีสาระสำคัญสรุปได้ใน ๔ ประการ คือ

๑) การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่

๒) การลดการผูกขาดอำนาจรัฐและจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม

๓) การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม

๔) การทำให้ระบบตรวจสอบมีความเข้มแข็งและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามที่ ๔ : ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบบกฎหมายจึงควรมีการเขียนหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติไว้หรือไม่ ?

คำตอบ : มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๓ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม”

คำถามที่ ๕ : ร่างรัฐธรรมนูญมีกี่หมวด กี่มาตรา ?

คำตอบ : มี ๑๕ หมวด ไม่รวมบทเฉพาะกาล และมีทั้งสิ้น ๒๕๕ มาตรา โดยแก้ไขแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ประมาณ ๑๖๐ มาตรา

คำถามที่ ๖ : มีการบัญญัติว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกหรือไม่ ในมาตราใด ?

คำตอบ : มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๕

คำถามที่ ๗ : ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติเรื่องศาสนาไว้อย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : มาตรา ๕ บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก และในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๖๘ บัญญัติให้รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และมาตรา ๓๗ ก็กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนได้เท่าที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

คำถามที่ ๘ : หมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยแบ่งเป็นกี่ส่วน อะไรบ้าง ?

คำตอบ : หมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยอยู่ในหมวดที่ ๓ ของรัฐธรรมนูญ และแบ่งออกเป็น ๑๓ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ส่วนที่ ๒ ความเสมอภาค

ส่วนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ส่วนที่ ๕ สิทธิในทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

ส่วนที่ ๗ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน

ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา

ส่วนที่ ๙ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ

ส่วนที่ ๑๐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน

ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม

ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน

ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

คำถามที่ ๙ : มีสิทธิเสรีภาพอะไรใหม่ ๆ บ้างที่บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ?

คำตอบ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีการเพิ่มสิทธิและเสรีภาพมากกว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ หลายประการ เช่น

๑) การให้สิทธิและเสรีภาพตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยรับรอง มีผลผูกพันเช่นเดียวกับสิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๔)

๒) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกละเมิด (มาตรา ๓๕)

๓) เพิ่มสิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และเสียค่าใช้จ่ายตามควร โดยเด็ก เยาวชน สตรี คนพิการและทุพพลภาพได้รับการคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม (มาตรา ๔๐) และที่สำคัญคือประชาชนมีสิทธิฟ้องศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเองได้เป็นครั้งแรก (มาตรา ๒๐๘)

๔) ประชาชนมีสิทธิติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ (มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง)

๕) การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในเรื่องการห้ามแทรกแซงสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม (มาตรา ๔๕)

ฯลฯ

คำถามที่ ๑๐ : จริงหรือไม่ที่สิทธิชุมชนได้รับการคุ้มครองดีขึ้นกว่าเดิมมาก ?

คำตอบ : เป็นเรื่องจริงที่สิทธิชุมชน ได้รับการคุ้มครองในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ดีกว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ กล่าวคือมีการขยายสิทธิชุมชน โดยการเพิ่มสิทธิของชุมชนและชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีการรวมตัวกันของบุคคลขึ้นเป็นชุมชนโดยไม่จำเป็นต้องเป็นการรวมตัวกันมาเป็นเวลานานจนถือว่าเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง และให้ชุมชนสามารถฟ้องคดีต่อศาลเมื่อมีการละเมิดสิทธิชุมชนได้

คำถามที่ ๑๑ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ห้ามนักการเมืองเป็นเจ้าของสื่อโซเชียลหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : ใช่ เพราะร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ วรรคท้าย โดยห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของเอง หรือให้ผู้อื่นทำแทน ซึ่งเหตุผลสำคัญที่กำหนดห้ามไว้เช่นนี้เป็นเพราะไม่ต้องการให้นักการเมืองฉวยโอกาสครอบงำสื่อมวลชน เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในทางส่วนตัวทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการทางการเมือง และทำให้สื่อมวลชนที่ควรเป็นอิสระไม่สามารถทำหน้าที่เป็นกลางได้อย่างแท้จริง

คำถามที่ ๑๒ : ผู้ไร้ที่อยู่อาศัยมีสิทธิอย่างไร ?

คำตอบ : ผู้ไร้ที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคมไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งที่ผ่านมาอาจไม่ได้รับการเหลียวแลจากภาครัฐมากเท่าไร แต่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นับเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญไทยได้ให้ความสำคัญยื่นมือช่วยเหลือ โดยกำหนดให้บุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในมาตรา ๕๔

คำถามที่ ๑๓ : เด็กและเยาวชนมีสิทธิเพิ่มขึ้นอย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยได้บัญญัติให้มีสิทธิเพิ่มมากขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๕๑ กล่าวคือ นอกจากเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวจะได้รับสิทธิในการได้รับความคุ้มครองจากรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแล้ว ยังได้รับสิทธิในการที่จะได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นอกจากนี้เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลยังมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาจากรัฐด้วย

คำถามที่ ๑๔ : สิทธิของคนพิการบัญญัติไว้อย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : สิทธิของคนพิการได้รับการบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพิ่มขึ้นจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ โดยแยกไว้เฉพาะอย่างชัดเจนในมาตรา ๕๓ ซึ่งคนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

คำถามที่ ๑๕ : สิทธิของผู้ใช้แรงงานได้รับการบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกอย่างไร ?

คำตอบ : สิทธิของผู้ใช้แรงงานได้รับการให้ความสำคัญโดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นครั้งแรก ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๔๕ ในเรื่องสิทธิด้านแรงงานที่ได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน

คำถามที่ ๑๖ : ประชาชนจะฟ้องศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : เป็นเรื่องจริงที่ประชาชนมีสิทธิจะฟ้องร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงเป็นครั้งแรกในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ซึ่งไม่ได้ให้สิทธิไว้ การให้สิทธิประชาชนนี้ปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๐๘ โดยกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ แต่การใช้สิทธิดังกล่าวนี้ต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้ ทั้งนี้หลักเกณฑ์ในเรื่องนี้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

คำถามที่ ๑๗ : ประชาชนมีสิทธิเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญได้จริงหรือไม่ ?

คำตอบ : เป็นเรื่องจริงที่ประชาชนมีสิทธิเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญได้เป็นครั้งแรกในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ที่ไม่ได้ให้สิทธิไว้ การให้สิทธิแก่ประชาชนในการขอแก้ไขรัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘๒ (๑) ซึ่งกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คนสามารถเข้าชื่อกันเสนอร่างขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

คำถามที่ ๑๘ : ทำไมต้องลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและเข้าชื่อเสนอกฎหมายจาก ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือ ๒๐,๐๐๐ ชื่อ ?

คำตอบ : เหตุผลสำคัญในการลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและเข้าชื่อเสนอกฎหมายจาก ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือ ๒๐,๐๐๐ ชื่อ เพื่อให้การใช้สิทธิของประชาชนในเรื่องนี้สามารถเป็นจริงได้ง่ายขึ้น เพราะที่ผ่านมา การรวบรวมรายชื่อให้ได้ถึง ๕๐,๐๐๐ คน นับว่าเป็นเรื่องยากลำบาก และสร้างภาระให้กับประชาชนในการใช้สิทธิที่รับรองไว้นี้ การลดจำนวนลงก็จะมีส่วนสำคัญช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิตรวจสอบนักการเมืองและมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองผ่านการเสนอกฎหมายได้ง่ายขึ้น

คำถามที่ ๑๙ : กทช. และ กสช. จะต้องรวมกันเป็นองค์กรเดียวกันหรือไม่ ?

คำตอบ : ใช่ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “ให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม” แต่ทั้งนี้ จินกว่าจะมีกฎหมายเพื่อจัดตั้งขึ้นมาแล้วเท่านั้น (มาตรา ๒๕๕ (๑))

คำถามที่ ๒๐ : ข้าราชการจะรวมตัวกันจัดตั้งคล้าย ๆ สหภาพของข้าราชการได้หรือไม่ ?

คำตอบ : มาตรา ๖๓ รับรองสิทธิของข้าราชการในการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ หรือหมู่คณะอื่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ

คำถามที่ ๒๑ : ร่างรัฐธรรมนูญมีการบัญญัติเรื่ององค์กรแก้วิกฤติไว้จริงหรือไม่ อยู่ในมาตราไหน มีสาระสำคัญอย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : จริง อยู่ในมาตรา ๖๘ วรรคสอง โดยบัญญัติว่า “ในกรณีที่ประเทศตกอยู่ในภาวะวิกฤติ เหตุการณ์คับขัน หรือเกิดสถานการณ์จำเป็นอย่างยิ่งในทางการเมือง ให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาหาทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว”

คำถามที่ ๒๒ : องค์กรแก้วิกฤติประกอบด้วยใครบ้าง ?

คำตอบ : มีผู้นำองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยใครจะเป็นฝ่ายริเริ่มเรียกประชุมก็ได้

คำถามที่ ๒๓ : ทำไมไม่ให้ผู้บัญชาการเหล่าทัพอยู่ในองค์กรแก้วิกฤติด้วย ?

คำตอบ : ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี เมื่อนำนายกรัฐมนตรีมาเป็นผู้แก้วิกฤติแล้ว ลูกน้องนายกรัฐมนตรีจึงไม่ต้องมีอีก ไม่เช่นนั้นคงต้องเพิ่มอีกหลายคน เช่น ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด ปลัดกระทรวง ฯลฯ

คำถามที่ ๒๔ : ในสถานการณ์แบบไหนที่ถือว่าอยู่ในภาวะวิกฤติ เหตุการณ์คับขันหรือเกิดสถานการณ์จำเป็นอย่างยิ่งในทางการเมือง ?

คำตอบ : สถานการณ์ตามมาตรา ๖๘ คงไม่สามารถเขียนเป็นตัวอย่างชัด ๆ ให้ครอบคลุมได้ทั้งหมด นักกฎหมายจึงต้องใช้ถ้อยคำกว้าง ๆ แล้วเปิดให้มีวิวัฒนาการโดยการตีความเป็นเรื่อง ๆ ไป คำทางกฎหมายเช่นนี้ไม่ได้เขียนขึ้นเป็นครั้งแรก แต่มีการเขียนคำแบบนี้อยู่อีกหลายแห่ง เช่น มาตรา ๑๘๐ ที่กล่าวถึงการตราพระราชกำหนด ก็ได้บัญญัติคำกว้าง ๆ เช่น ความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ เป็นต้น

คำถามที่ ๒๕ : องค์กรแก้วิกฤติหารือกันแล้วมีผลอย่างไร ? ปลดนายกรัฐมนตรีได้หรือไม่ ?

คำตอบ : องค์กรแก้วิกฤติเกิดขึ้นเพื่อให้มีการหารือกันอย่างเป็นทางการ เพื่อหาทางออกให้กับประเทศ การประชุมกันไม่ได้มีผลผูกมัดในทางกฎหมายโดยตรง แต่มติของผู้นำองค์กรของประเทศดังกล่าวคงได้รับการปฏิบัติตาม ส่วนจะไข่มติปลดนายกรัฐมนตรีหรือให้นายกรัฐมนตรีคนนอกนั้นจะทำได้เพราะองค์กรนี้ไม่มีอำนาจดังกล่าวข้างต้น

คำถามที่ ๒๖ : ประชาชนที่มาให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่รัฐจะได้รับการคุ้มครองจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : ได้รับการคุ้มครองจริง ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในมาตรา ๖๑ วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่าบุคคลผู้ให้ข้อมูลโดยสุจริตแก่องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง

คำถามที่ ๒๗ : บุคคลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอาจได้รับสิทธิบางประการด้วยหรือไม่ ?

คำตอบ : ใช่ มาตรา ๗๑ ได้บัญญัติไว้ว่าประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะได้รับสิทธิตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา กำหนดไว้

คำถามที่ ๒๘ : ได้ยินมาว่าหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่เขียนไว้มากมายไม่มีผลบังคับใช้อะไรเลย ?

คำตอบ : แต่เดิมแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้กำหนดเป็นเพียงแนวทางในการดำเนินการเท่านั้น แต่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้บทบัญญัติว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนี้เป็นเจตจำนงเพื่อให้มีสภาพบังคับ โดยให้คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตรากฎหมายหรือกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดในระยะเวลาใด เพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง ตามที่มาตรา ๗๔ กำหนดไว้

คำถามที่ ๒๙ : การแปรรูปรัฐวิสาหกิจจะทำได้ตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ?

คำตอบ : ทำได้ แต่จะต้องทำด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะเป็นการอันเกี่ยวกับการสาธารณูปโภคพื้นฐานของประชาชนเพื่อไม่ให้อยู่ในความผูกขาดของเอกชนรายใดรายหนึ่ง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ (๑๑)

คำถามที่ ๓๐ : หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) น่าจะได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติไว้หรือไม่ ?

คำตอบ : มีบัญญัติไว้ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนของแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๗๗ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า “พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ”

คำถามที่ ๓๑ : ร่างรัฐธรรมนูญพูดถึงเรื่องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่ ?

คำตอบ : แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่ ๕ ว่าด้วยแผนนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม มาตรา ๘๐ (๖) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการจัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อทำการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำถามที่ ๓๒ : ได้มีการบัญญัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในมาตราใด ?

คำตอบ : มีบัญญัติไว้ในแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนของแผนนโยบายด้านเศรษฐกิจ มาตรา ๘๒ ที่บัญญัติว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

คำถามที่ ๓๓ : ทำไมคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจึงเข้าข้างคนรวย ไม่เห็นบัญญัติเรื่องภาษีมรดก หรือภาษีอสังหาริมทรัพย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ ?

คำตอบ : คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีภาษีมรดกและภาษีอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย แต่เห็นว่าถ้าบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจะมีปัญหาว่า แล้วภาษีอื่น ๆ ทำไมไม่บัญญัติไว้บ้าง แต่อย่างไรก็ตามก็ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ (๓) ว่าให้มีการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

คำถามที่ ๓๔ : ใครเป็นประธานรัฐสภา ?

คำตอบ : ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา (มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง) พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมติของสภา (มาตรา ๑๑๕ วรรคหนึ่ง)

คำถามที่ ๓๕ : การเลือกตั้ง ส.ส. ตามร่างรัฐธรรมนูญเป็นอย่างไร ?

คำตอบ : การเลือกตั้งใช้ระบบผสมคือ ระบบเสียงข้างมาก (แบ่งเขตเลือกตั้ง) โดยแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดให้มีการเลือกตั้งได้เขตละ ๓ คน โดยประชาชนสามารถออกเสียงได้ ๓ เสียง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๒๐ คน และระบบสัดส่วน (บัญชีรายชื่อ) โดยแบ่งเป็นสี่เขตเลือกตั้ง มีผู้แทนได้เขตละ ๒๐ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๘๐ คน (มาตรา ๙๒)

คำถามที่ ๓๖ : ทำไมต้องลดจำนวน ส.ส. ด้วย ?

คำตอบ : หลังจากได้รับฟังความเห็นจากประชาชนแล้ว เสียงส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวน ๕๐๐ คน ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้น มากเกินไป จึงลดจำนวนลงเหลือ ๔๐๐ คน ซึ่งจะทำให้ประหยัดงบประมาณของประเทศไปได้จำนวนมาก

การลดจำนวน ส.ส. ไม่ได้ทำให้ประชาชนเสียประโยชน์แต่ประการใดอย่างที่ได้มีการพยายามพุดกัน เพราะแม้จะมี ส.ส. น้อยลง แต่ถ้า ส.ส. ทุกคนขยันขันแข็งทำงานในหน้าที่ของตนแล้ว ประชาชนก็จะยังคงได้รับประโยชน์เหมือนเดิม

คำถามที่ ๓๗ : ตัวเลข ส.ส. ๓๒๐ คน และ ๘๐ คน มาได้อย่างไร ?

คำตอบ : ส.ส. เขต ๓๒๐ คนมาจากจำนวนประชาชน ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อ ส.ส. ๑ คน ส่วนอีก ๘๐ คนก็มาจากความคิดว่าจะมี ส.ส. ๔๐๐ คน ดังนั้นเมื่อมี ส.ส. เขตไปแล้ว ๓๒๐ คน ก็เหลือ ส.ส. จากระบบสัดส่วน ๘๐ คน

คำถามที่ ๓๘ : นักการเมืองที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ในปีนี้หรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่มีสิทธิ เพราะมาตรา ๘๖ (๓) ประกอบกับมาตรา ๘๔ (๔) ห้ามไว้

คำถามที่ ๓๙ : การให้เขตเลือกตั้งใหญ่ขึ้นเขตละ ๓ คน และประชาชนเลือกได้ ๓ คน เป็นการถอยหลังเข้าคลองหรือไม่ ?

คำตอบ : การกำหนดให้เขตเลือกตั้งใหญ่ขึ้นและประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนได้มากขึ้นทำให้การซื้อเสียงทำได้ยากขึ้น เป็นมาตรการป้องกันการซื้อเสียง จึงมิใช่การถอยหลังเข้าคลอง ระบบเขตละคนนั้น แม้จะมีข้อดีคือทำให้ทุกคนมี ๑ เสียงเท่ากัน แต่คนดีมีความสามารถ จะไม่สามารถแข่งกับคนมีเงินได้

คำถามที่ ๔๐ : คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ยกร่างรัฐธรรมนูญโดยมีอคติต่อนักการเมืองเสียเหลือเกิน จะมีคนดีชักจูงมาเป็นนักการเมืองในอนาคต ?

คำตอบ : ไม่จริง เพราะคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาถึงปัญหาในโครงสร้างที่เป็นมา และพยายามวางโครงสร้างใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระบบการเลือกตั้ง หรือระบบการตรวจสอบ ให้ดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่ทำได้ ไม่ได้มีอคติต่อนักการเมือง หรือต่อตัวบุคคลแต่ประการใด

คำถามที่ ๔๑ : ทำไมไม่บัญญัติว่าประชาชนแต่ละคนมีสิทธิเลือก ส.ส.ได้ ๓ คนไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ ?

คำตอบ : ตามเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างฯ ต้องการให้ประชาชนแต่ละคนมีสิทธิเลือก ส.ส.ได้ ๓ คน แต่ทั้งนี้ ต้องการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเสียก่อน หลังจากนั้นจึงจะเขียนลงไปให้ชัดเจน

คำถามที่ ๔๒ : ถ้าให้ ส.ส. ต้องลงมติตามความเห็นพรรคทุกกรณี ส.ส.ก็ไม่อิสระ จะทำให้ ส.ส. มีอิสระจากพรรคได้อย่างไร ?

คำตอบ : ตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง ได้บัญญัติให้ ส.ส. มีอิสระจากมติพรรคการเมืองในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ

คำถามที่ ๔๓ : ไม่อยากให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎร ?

คำตอบ : โดยหลักแล้วอำนาจในการยุบสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารเพื่อถ่วงดุลฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคงอำนาจนี้ไว้ แต่เพื่อเป็นการป้องกันการยุบสภาเพื่อหวังผลหรือกลั่นแกล้งทางการเมือง มาตรา ๑๐๓ ได้บัญญัติให้กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน

คำถามที่ ๔๔ : ทำไมร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงยังคง ส.ว. ไว้ ?

คำตอบ : ส.ว. ยังคงมีความจำเป็นในการถ่วงดุลการทำหน้าที่ของ ส.ส. เพื่อไม่ให้ระบบนิติบัญญัติมีความเป็นการเมืองมากเกินไป และภาระหน้าที่บางประการ เช่น การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่เหมาะสมที่จะให้ ส.ส. เป็นผู้ทำหน้าที่ จึงคง ส.ว. เอาไว้

คำถามที่ ๔๕ : ระบบการสรรหา ส.ว. เป็นอย่างไร ?

คำตอบ : ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีองค์กรทำหน้าที่สรรหาเรียกว่า “คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา” ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามอบหมายจำนวน ๑ คน และตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมายจำนวน ๑ คน โดยจะสรรหา ส.ว. จาก

๑) ผู้สมัครในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน

๒) รายชื่อบุคคลที่ได้รับการเสนอจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตามจำนวนที่เหลืออยู่จนครบ ๑๖๐ คน เมื่อรวมกับตัวแทนของ ๗๖ จังหวัด

โดยการสรรหาจะคำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ที่หลากหลายและคำนึงถึงความเท่าเทียมกันทางเพศและทางสังคมด้วย (มาตรา ๑๐๖ - ๑๐๘)

คำถามที่ ๔๖ : การสรรหา ส.ว. เป็นการถอยหลังเข้าคลองหรือไม่ ?

คำตอบ : ระบบการสรรหาเป็นการแก้ปัญหาที่เดิม ส.ว. จะมีฐานเสียงเดียวกับ ส.ส. การเลือกตั้งโดยตรงจึงทำให้ได้ ส.ว. ที่เป็นกลุ่มเดียวกับ ส.ส. ทำให้การทำหน้าที่เกิดความไม่โปร่งใส การสรรหานอกจากจะแก้ปัญหาดังกล่าวแล้วยังทำให้ได้ ส.ว. ที่มีความหลากหลายทางอาชีพ ทำให้การถ่วงดุลเรื่องที่อยู่ในอำนาจ ส.ว. เป็นไปโดยรอบด้าน จึงมิใช่การถอยหลังเข้าคลอง

คำถามที่ ๔๗ : ตัวเลขจำนวน ส.ว. ๑๖๐ คน มาจากไหน ?

คำตอบ : เป็นการลดจำนวนให้สอดคล้องกับการลดจำนวน ส.ส. โดยให้มีจำนวนเท่ากับ ๒ ใน ๕ ของจำนวน ส.ส.

คำถามที่ ๔๘ : วุฒิสภา ๑๖๐ คน มีวาระกี่ปี และอยู่ครบวาระเท่ากันทุกคนหรือไม่ ?

คำตอบ : ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา ๑๑๒ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๖ ปี นับแต่วันแต่งตั้ง แต่ ส.ว. ทุกคนไม่ได้มีวาระการดำรงตำแหน่งครบหกปีทุกคน เพราะเมื่อครบสามปีแรกในการแต่งตั้ง ส.ว. จะต้องมีการประชุมกันระหว่าง ส.ว. เพื่อให้มีการจับสลากให้ ส.ว. จำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวน ส.ว. แต่ละประเภทพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๑๓)

คำถามที่ ๔๙ : ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้ง ๒ ชุดก่อน ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ จะลงสมัครเพื่อรับการสรรหาเป็น ส.ว. ชุดใหม่ได้หรือไม่ ?

คำตอบ : ส.ว. ชุดแรกที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ จะไม่สามารถลงสมัครเพื่อรับการสรรหาได้ เพราะได้ดำรงตำแหน่งอยู่จนครบวาระ ๖ ปีแล้ว จึงควรเว้นวรรคตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ไปอีก ๖ ปี แต่ตอนนี้ยังไม่ครบเวลาดังกล่าวข้างต้น ส่วน ส.ว. ชุดที่สองนั้นสามารถลงสมัครเพื่อรับการสรรหาได้ เพราะวาระการดำรงตำแหน่งของ ส.ว. ชุดดังกล่าวยังไม่ครบ ๖ ปี ทั้งนี้ตามมาตรา ๒๘๗ วรรคสี่

คำถามที่ ๕๐ : ส.ว. จะเป็นข้าราชการได้หรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่ได้ เพราะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๐ (๓) ประกอบกับมาตรา ๘๖ (๘)

คำถามที่ ๕๑ : ทำไม ส.ว. ที่มาจากการสรรหาจึงยังคงมีอำนาจถอดถอน ?

คำตอบ : ส.ว. เป็นองค์กรที่มีความเหมาะสมที่จะใช้อำนาจถอดถอนที่สุด หากจะให้อำนาจดังกล่าวอยู่กับ ส.ส. ก็จะทำให้เกิดคำถามว่า ส.ส. จะใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่หรือไม่ เนื่องจากบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการถอดถอนก็คือ ตัว ส.ส. และรัฐมนตรีที่มีความเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองต้นสังกัด และที่ไม่ให้อำนาจถอดถอนอยู่กับศาลก็เนื่องจากการถอดถอนเป็นเรื่องการตรวจสอบพฤติกรรมที่ “สื่อ” ทูจริต หรือ “สื่อ” ในเรื่องอื่น ๆ มิใช่ปัญหาเรื่องทูจริตที่เป็นปัญหาทางกฎหมายโดยตรง

คำถามที่ ๕๒ : ไม่เห็นมีการบัญญัติห้ามกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญลงสมัคร ส.ส. หรือ ส.ว. เลยหมกเม็ดหรือไม่ ?

คำตอบ : แม้จะไม่ได้มีการบัญญัติห้ามไว้โดยตรงในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๐ วรรคสอง ก็ได้บัญญัติห้ามเอาไว้และ มาตรา ๒๘๕ วรรคสอง ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ก็ได้บัญญัติให้มาตรา ๓๐ วรรคสองดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป

คำถามที่ ๕๓ : ทำไมไม่ห้ามสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ส.น.ช.) ลงสมัครรับเลือกตั้งเหมือนกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญ ?

คำตอบ : เพราะตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๙ มิได้บัญญัติห้าม ส.ส.ร. และ ส.น.ช. ไว้ จึงไม่สมควรที่จะบัญญัติห้ามเพิ่มเติมเข้ามาในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ เพราะจะเท่ากับว่าเป็นการออกกฎหมายให้มีผลตัดสิทธิย้อนหลังแก่ ส.ส.ร. และ ส.น.ช. ซึ่งไม่เป็นธรรมแก่บุคคลเหล่านั้น

คำถามที่ ๕๔ : ถ้า ส.ส. และ ส.ว. ขาดประชุมบ่อยก็จะพ้นจากตำแหน่งจริงหรือ ?

คำตอบ : จริง เป็นหลักที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อยู่แล้ว คือถ้า ส.ส. หรือ ส.ว. ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลา ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือ ประธานวุฒิสภาแล้วแต่กรณี สมาชิกภาพของ ส.ส. หรือ ส.ว. ผู้นั้นจะสิ้นสุดลง

คำถามที่ ๕๕ : ส.ว. ที่มาจากการสรรหาโดยเฉพาะจากจังหวัดจะขึ้นใบสมัครได้ที่ใคร ?

คำตอบ : ในการสรรหา ส.ว. นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้ที่รับใบสมัครบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหา และเป็นผู้ที่รับรายชื่อบุคคลที่องค์กรต่าง ๆ เสนอมา ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๐๕ ดังนั้นผู้ที่ประสงค์จะสมัครเข้ารับการสรรหาในแต่ละจังหวัดสามารถขึ้นใบสมัครได้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้น ๆ ได้

คำถามที่ ๕๖ : รัฐมนตรีถูกศาลสั่งจำคุกก็พ้นจากตำแหน่งแล้วใช่หรือไม่ ?

คำตอบ : รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทันทีที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษก็ตาม เว้นเสียแต่จะเป็นความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท (มาตรา ๑๗๘ (๓))

คำถามที่ ๕๗ : แล้ว ส.ส. ละ ถ้าศาลสั่งจำคุก ส.ส. พ้นจากตำแหน่งทันทีหรือไม่ ?

คำตอบ : ในกรณีของ ส.ส. จะพ้นจากตำแหน่งก็ต่อเมื่อเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุดแล้ว และมีโทษความผิดอันได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดหุโทษ ทั้งนี้ แม้จะเป็นคำพิพากษาให้รอการลงโทษก็ตาม

คำถามที่ ๕๘ : กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีกี่ฉบับ อะไรบ้าง ?

คำตอบ : มีทั้งหมด ๕ ฉบับ ตามมาตรา ๑๓๓ ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

คำถามที่ ๕๙ : ทำไมไม่มีการบัญญัติเนื้อหาของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไว้ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ เหมือนกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ?

คำตอบ : เพราะตอนร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ยังไม่เคยมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมาก่อน จึงต้องบัญญัติเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ ไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง แต่ในปัจจุบันได้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติเนื้อหาไว้ในร่างรัฐธรรมนูญอีก

คำถามที่ ๖๐ : กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะแก้ไขได้ยากกว่ากฎหมายธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : ใช่ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเงื่อนไขในการตราเอาไว้โดยเฉพาะแยกต่างหากจากกฎหมายทั่วไป และมีความเข้มงวดมากกว่า ทั้งในแง่ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาร่างกฎหมายโดยรัฐสภา และยิ่งไปกว่านั้นภายหลังจากที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย จะต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อน จึงจะประกาศใช้ได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๔ – ๑๓๖

คำถามที่ ๖๑ : ศาลและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญจะเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่ ?

คำตอบ : มีสิทธิเสนอได้ แต่สิทธิในการเสนอร่างกฎหมายนี้ของศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญกระทำเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่องค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ (มาตรา ๑๓๘ (๓))

คำถามที่ ๖๒ : วุฒิสภาจะริเริ่มเสนอกฎหมายได้หรือไม่ ?

คำตอบ : ตามมาตรา ๑๓๘ วุฒิสภาไม่สามารถริเริ่มเสนอกฎหมายได้ อย่างไรก็ตามวุฒิสภาสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ตามมาตรา ๑๓๔

คำถามที่ ๖๓ : ต่อไปนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาได้ง่ายขึ้นใช่หรือไม่ ?

คำตอบ : ใช่ การเสนอร่างกฎหมายของ ส.ส. ทำได้ง่ายขึ้น เพราะแต่เดิมในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้การเสนอร่างกฎหมายของ ส.ส. นั้น จะต้องมติดของพรรคการเมืองที่ ส.ส. ผู้เสนอสังกัดให้เสนอได้ แต่ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ตัดข้อความดังกล่าวออกไป ทำให้ ส.ส. มีอิสระในการเสนอร่างกฎหมายมากขึ้น และทำให้ ส.ส. แม้อยู่ต่างพรรคก็สามารถเข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอกฎหมายฉบับเดียวกันได้ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่ผ่านมติพรรค

คำถามที่ ๖๔ : ในหมวดที่ ๓ ที่ว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนมีบัญญัติเรื่องอะไรไว้บ้าง ?

คำตอบ : ประชาชนสามารถเข้าชื่อเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนเพื่อเสนอร่างกฎหมายได้ (มาตรา ๑๕๕) ประชาชนสามารถเข้าชื่อเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนเพื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ (มาตรา ๑๖๐) และประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงประชามติได้ (มาตรา ๑๖๑)

คำถามที่ ๖๕ : การลงคะแนนเสียงประชามติของประชาชนจะมีผลผูกมัดรัฐบาลหรือไม่ หรือเป็นเพียงแค่การสอบถามความคิดเห็นประชาชน ?

คำตอบ : ผลของการออกเสียงประชามติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีความแตกต่างจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อย่างมาก โดยไม่ได้เป็นเพียงการสอบถามความคิดเห็นประชาชนทั้งหมด ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖๑ วรรคสาม ซึ่งขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะดำเนินการให้ออกเสียงประชามติว่าจะจัดให้เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก หรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

คำถามที่ ๖๖ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีบัญญัติเรื่องวินัยการเงินการคลังไว้อย่างไร ?

คำตอบ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้มีการเพิ่มบทบัญญัติ หมวด ๘ การเงิน การคลัง และการงบประมาณ ขึ้นเป็นครั้งแรกทั้งหมดมีจำนวน ๕ มาตรา ตั้งแต่มาตรา ๑๖๒ - ๑๖๖ เพื่อให้การจัดทำงบประมาณและการใช้จ่ายเงินของภาครัฐมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบรายละเอียดได้ว่าเป็นการใช้จ่ายที่เป็นไปตามวินัยทางการเงินการคลัง ซึ่งจะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ โดยมีหลักการสำคัญ ๓ ประการคือ

๑) กำหนดให้การเสนอร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องแสดงข้อมูลรายรับและสถานะทางการเงินการคลังที่ผ่านมาอันกระทบถึงการจ่ายเงินและภาระผูกพันทางทรัพย์สิน ส่วนการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. งบประมานนั้นยังคงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

๒) กำหนดให้มีการตรากฎหมายการเงินการคลังของรัฐเพื่อเป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรอบการใช้จ่ายของรัฐ และแนวทางการทำงานงบประมาณ

๓) กำหนดให้มีการชี้แจงเงินรายได้ที่ไม่ต้องนำส่งคลังต่อรัฐสภา เพื่อให้สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณให้เป็นไปโดยโปร่งใส

คำถามที่ ๖๗ : องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญจะขอแปรญัตติงบประมาณได้หรือไม่ ?

คำตอบ : ได้ หากองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญใดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้นั้นไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการการงบประมาณของสภาได้โดยตรง (มาตรา ๑๖๔ วรรคเก้า)

คำถามที่ ๖๘ : ส.ส. จะแปรญัตติงบประมาณลงในพื้นที่ของตนเองได้หรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดห้าม ส.ส. เสนอ แปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ตนมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย (มาตรา ๑๖๔ วรรคหก)

คำถามที่ ๖๙ : สมาชิกสภาท้องถิ่นก็แปรญัตติงบประมาณลงในพื้นที่ของตนเองเช่นกัน จะทำอย่างไร ?

คำตอบ : มาตรา ๒๗๘ กำหนดให้ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๔ วรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งก็คือ ห้ามแปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ตนมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการใช้งบประมาณรายจ่าย

คำถามที่ ๗๐ : เราควรยกเลิกงบกลางที่ใช้จ่ายอย่างไม่มียินัยการเงินการคลังหรือไม่ ?

คำตอบ : เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานของรัฐบาล จึงจำเป็นที่จะต้องคงงบกลางเอาไว้ แต่การใช้งบกลางนั้นจะต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดงบประมาณ รายจ่ายงบกลางนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อไม่ให้มีการใช้งบกลางอย่างไม่มียินัย ตามมาตรา ๖๓ วรรคสอง

คำถามที่ ๗๑ : นายกรัฐมนตรีต้องเป็น ส.ส. เท่านั้นจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : เป็นเรื่องจริง ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา ๑๖๗ วรรคสอง ได้กำหนดให้ นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรจะได้เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๖๘ ซึ่งต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวน ส.ส. เท่าที่มีอยู่

คำถามที่ ๗๒ : คณะรัฐมนตรีรักษาการมีอำนาจมากเกินไป คณะกรรมการร่างฯ คิดจะจำกัดอำนาจหรือไม่ ?

คำตอบ : จำกัด ในกรณีเป็นรักษาการเนื่องจากอายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบ สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็นภายใต้เงื่อนไข ที่กำหนด กล่าวคือ ต้องไม่ใช่อำนาจแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือน ประจำ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่าย งบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น หรือมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป ไม่ใช่ทรัพยากรหรือ บุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดอันจะมีผลต่อการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๗๗)

คำถามที่ ๗๓ : ได้ข่าวว่าคณะกรรมการการกว้างๆ จะให้มีนายกรัฐมนตรีรักษาการที่มาจากคนนอกด้วย ?

คำตอบ : ไม่จริง เนื่องจากมาตรา ๑๗๗ บัญญัติไว้ชัดเจนว่า “คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่”

คำถามที่ ๗๔ : เป็นรัฐมนตรีและเป็น ส.ส. ในขณะเดียวกันได้หรือไม่ ?

คำตอบ : ได้ ร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐมนตรีต้องพ้นจากการเป็น ส.ส.

คำถามที่ ๗๕ : รัฐมนตรีที่เข้าร่วมประชุมสภาจะออกเสียงลงคะแนนได้หรือไม่ ?

คำตอบ : โดยหลักแล้วสามารถลงคะแนนได้ เว้นเสียแต่เป็นการลงคะแนนในเรื่องที่รัฐมนตรีคนนั้นมีส่วนได้เสีย

คำถามที่ ๗๖ : องค์ประกอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาตรา ๒๑๖ ได้มีการปรับปรุงสัดส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่โดยเพิ่มจำนวนศาลฎีกาเป็น ๖ คน และลดจำนวนศาลชั้นต้นเป็น ๒ คน เพื่อให้ผู้พิพากษาศาลสูงที่มีประสบการณ์มากกว่าศาลล่างมีบทบาทในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตุลาการ

คำถามที่ ๗๗ : ศาลรัฐธรรมนูญมีจำนวนตุลาการลดลงจริงหรือ ?

คำตอบ : จริง มาตรา ๒๐๐ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก ๘ คน รวมทั้งสิ้น ๙ คน ซึ่งลดลงจากจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ๑๕ คน

คำถามที่ ๑๘ : มีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ ?

คำตอบ : นอกจากร่างรัฐธรรมนูญจะได้มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนและจำนวนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ยังได้เปลี่ยนคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย กล่าวคือ จากเดิมกำหนดว่าต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ เปลี่ยนเป็น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์อย่างแท้จริง และจากเดิมกำหนดว่าต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์ เปลี่ยนเป็น ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์หรือสังคมศาสตร์อื่น ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๐ (๓) (๔)

อีกทั้งยังได้มีการเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อเปิดโอกาสให้สามารถสรรหาบุคคลที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น กล่าวคือได้เพิ่มเติมคุณสมบัติโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยเป็นตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด หรือเคยเป็นทนายความที่ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสามสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อสามารถเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

คำถามที่ ๑๙ : ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่อย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : ๑) ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยว่ากฎหมายขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ (มาตรา ๒๐๓)

๒) ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับฟ้องเรื่องที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพได้โดยตรง (มาตรา ๒๐๔)

๓) ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยข้อขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ศาล (มาตรา ๒๑๐)

ฯลฯ

คำถามที่ ๒๐ : ศาลรัฐธรรมนูญยังมีอำนาจวินิจฉัยในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ?

คำตอบ : มี แต่บัญญัติให้ชัดเจนขึ้นว่าต้องเป็นกรณีที่มี “ความขัดแย้ง” ระหว่างองค์กร “ตั้งแต่ ๒ องค์กรขึ้นไป” และต้องไม่ใช่กรณีที่เป็นการขัดแย้งกับศาล ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๐

คำถามที่ ๘๑ : ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงขัดกับรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะฟ้องที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง ?

คำตอบ : พระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงขัดกับรัฐธรรมนูญต้องฟ้องที่ศาลปกครอง ไม่ใช่ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจะดูแลเฉพาะกรณีที่พระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดขัดกับรัฐธรรมนูญเท่านั้น

คำถามที่ ๘๒ : มีการเพิ่มอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองให้มากขึ้นจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : มีการกำหนดลักษณะคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้ชัดเจนขึ้น และได้มีการเพิ่มอำนาจให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองขององค์กรตามรัฐธรรมนูญด้วย (มาตรา ๒๑๘)

คำถามที่ ๘๓ : คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญทำไมให้ศาลมีอำนาจมากเกินไป ?

คำตอบ : คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลบางประการ เช่น การให้ศาลเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรแก้วิกฤติของประเทศ ตามมาตรา ๖๘ ให้ศาลตรวจสอบการให้ใบเหลืองใบแดงของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตามมาตรา ๒๓๓ หรือการให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาคดีที่นักการเมืองไม่แสดงทรัพย์สินหรือแสดงทรัพย์สินเป็นเท็จแทนศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๔ แต่บางเรื่องก็ไม่ได้เพิ่มอำนาจ เช่น การให้ศาลเป็นองค์กรสรรหาองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นเรื่องที่มีอยู่แล้วในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ในทางตรงกันข้าม คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ศาลถูกตรวจสอบโดยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้ตามมาตรา ๒๓๗ (๑)(ค)

คำถามที่ ๘๔ : ผู้พิพากษาอาวุโสจะยังคงมีอยู่ต่อไปหรือไม่ ?

คำตอบ : ผู้พิพากษาอาวุโสจะยังคงมีอยู่ต่อไป โดยผู้พิพากษาอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาได้ตามหลักเกณฑ์ที่ศาลฎีกากำหนด จนกว่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาอาวุโส ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔๗

คำถามที่ ๘๕ : ได้ข่าวว่าจะมีการต่ออายุผู้พิพากษาศาลยุติธรรมไปเกษียณอายุที่ ๗๐ ปีจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่จริง ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ไม่ได้บัญญัติเอาไว้ เพราะเป็นประเด็นที่จะต้องไปบัญญัติเป็นกฎหมายกำหนดรายละเอียดขึ้นมาต่างหาก แต่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ไม่ได้ขัดแย้งในหลักการดังกล่าวแต่ประการใด

คำถามที่ ๘๖ : องค์การตามรัฐธรรมนูญมีกี่ประเภท อะไรบ้าง ?

คำตอบ : ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้กำหนดให้มีองค์การตามรัฐธรรมนูญ ๒ ประเภท คือ ประเภทแรก เรียกว่า องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ๓) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ ๔) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนประเภทที่สอง คือ องค์การอื่นตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ๑) องค์การอัยการ ๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ ๓) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำถามที่ ๘๗ : การให้ใบเหลืองใบแดงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะเป็นที่สุดหรือสามารถถูกศาลตรวจสอบได้อีก ?

คำตอบ : การวินิจฉัยของ กกต. ดังกล่าวสามารถตรวจสอบได้ไม่ได้เป็นที่สุดยุติเป็นเด็ดขาด ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การใช้อำนาจของ กกต. ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคคลได้มีการตรวจสอบและถ่วงถ่วงความถูกต้องโดยองค์กรตุลาการคือ ศาล กล่าวคือ ก่อนการเลือกตั้งผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่ออุทธรณ์คำวินิจฉัย กกต. ขณะที่ถ้าหลังเลือกตั้งอำนาจในการสั่งให้ใบเหลืองใบแดง กกต. ไม่สามารถสั่งได้เองจะต้องยื่นคำร้องให้ศาลฎีกาวินิจฉัยแทน และในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ผู้พิจารณาคือ ศาลอุทธรณ์

คำถามที่ ๘๘ : การตรวจสอบการให้ใบเหลืองใบแดงของ กกต. กรณีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นอำนาจของศาลไหน ?

คำตอบ : ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาตรา ๒๓๓ วรรคท้าย ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ซึ่งรวมถึงศาลอุทธรณ์ภาคด้วย เป็นผู้พิจารณา ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของ กกต. ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐

คำถามที่ ๘๙ : จำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะเพิ่มขึ้นจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่จริง จำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภายังคงมี ๓ คน เท่ากับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นเพียงแต่การปรับปรุง โดยกำหนดให้มีเลือกกันเองระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเพื่อให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนหนึ่ง

คำถามที่ ๕๐ : ปปช.ในอนาคตจะดูแลเฉพาะนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงใช่หรือไม่ แล้วใครจะมาดูแลการทุจริตของข้าราชการซีต่ำ ?

คำตอบ : ใช่ ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของ ปปช. ให้เหมาะสมมากขึ้น โดยให้มีอำนาจเฉพาะที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง ซึ่งการกระทำผิดมีผลต่อประเทศชาติอย่างมาก เพื่อให้ ปปช. ปฏิบัติหน้าที่ได้รวดเร็วและสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ทันต่อเหตุการณ์ สำหรับข้าราชการซีต่ำก็ไม่ได้ถูกทอดทิ้ง เพราะยังมีกระบวนการทางกฎหมายปกติรองรับอยู่ในการตรวจสอบดูแลการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐทั่วไป

คำถามที่ ๕๑ : สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีอำนาจเพิ่มขึ้นหลายอย่างจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่จริง การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เป็นเพียงการเพิ่มอำนาจการให้ความเห็นเกี่ยวกับการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐกิจและสังคมได้ด้วย เพื่อให้การเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าวได้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบคอบยิ่งขึ้น

คำถามที่ ๕๒ : ได้ข่าวว่าจะมีการยุบรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้ากับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่จริง ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ องค์การตามรัฐธรรมนูญทั้งสององค์กรยังคงได้รับการบัญญัติไว้คงเดิมไม่ได้ยุบรวมกันเป็นองค์กรเดียวแต่อย่างใด แต่ทางกรรมการยกร่างฯ เองก็ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของแต่ละองค์กรให้เหมาะสมในการดำเนินงาน

คำถามที่ ๕๓ : คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการลดอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ลงจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่จริง อำนาจหน้าที่ของ คตง. ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มิได้ลดลงจากเดิมที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ การเปลี่ยนแปลงใหม่เป็นเพียงการลดจำนวนกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้เหมาะสม จากเดิม ๕ คน ซึ่งมากเกินไป ลงเหลือ ๖ คน เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจวินิจฉัยคำสั่งของ คตง. ได้

คำถามที่ ๕๔ : มีการบัญญัติเรื่องอัยการในร่างรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่ ?

คำตอบ : ใช่ มีการบัญญัติเรื่องอัยการไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๖ โดยให้องค์กรอัยการมีความเป็นอิสระจากรัฐบาล

คำถามที่ ๕๕ : ทำไมต้องบัญญัติเรื่องอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญทั้ง ๆ ที่ไม่เคยมีการบัญญัติไว้ก่อนเลย ?

คำตอบ : เพราะต้องการเพิ่มให้อัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของอัยการมีความเป็นอิสระ ไม่ใช่เป็นส่วนราชการของฝ่ายบริหาร ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการที่ต้องให้ความยุติธรรมอย่างเป็นกลาง และต้องดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญด้วย

คำถามที่ ๕๖ : เมื่อองค์กรอัยการเป็นอิสระจากรัฐบาลแล้ว อัยการต้องดำรงตนแบบเดียวกับผู้พิพากษาหรือตุลาการหรือไม่ ?

คำตอบ : ต้อง เพราะได้มีบัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา ๒๔๖ วรรคห้าและวรรคหก

คำถามที่ ๕๗ : องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ?

คำตอบ : ได้มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ มีน้อยลง จากเดิมประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสิบคน ให้เหลือประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกหกคน ตามมาตรา ๒๔๗ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้สามารถสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมอย่างแท้จริงมาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่

ในส่วนของคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น มาตรา ๒๔๘ ประกอบมาตรา ๒๐๓ ได้เพิ่มเติมคุณสมบัติต้องห้าม คือ

๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่ป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ หรือของหน่วยงานของรัฐ

๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

คำถามที่ ๙๘ : คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจฟ้องศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองเหมือนผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาหรือไม่ ?

คำตอบ : มาตรา ๒๔๘ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดหรือการกระทำอื่นใดในทางปกครอง แล้วแต่กรณี กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

คำถามที่ ๙๙ : มีการกำหนดให้ ส.ส. และ ส.ว. ต้องแสดงทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต่อสาธารณะใช่หรือไม่ ?

คำตอบ : มาตรา ๒๕๐ ได้บัญญัติให้ ส.ส. และ ส.ว. ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง และมาตรา ๒๕๒ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเปิดเผยบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวของ ส.ส. และ ส.ว. ต่อสาธารณะชนทราบโดยเร็วเป็นครั้งแรก

คำถามที่ ๑๐๐ : การอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีทำได้ง่ายขึ้นจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : เป็นเรื่องจริงที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ได้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีให้สามารถทำได้ง่ายขึ้น โดยใช้เสียง ส.ส. เพียง ๑ ใน ๔ ขณะที่แต่เดิมในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้องใช้เสียงถึง ๒ ใน ๕ (มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง) นอกจากนี้ยังกำหนดให้สามารถอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีที่ลี้ภัยการเมืองการถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยย้ายไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอื่นได้อีกด้วย (มาตรา ๒๕๕ วรรคสองและวรรคสาม)

คำถามที่ ๑๐๑ : ส.ส. และ ส.ว. ไปยุ่งเกี่ยวกับการโยกย้ายข้าราชการได้หรือไม่ ?

คำตอบ : มาตรา ๒๕๖ กำหนดห้ามใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง

คำถามที่ ๑๐๒ : จริยธรรมของนักการเมืองตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เป็นอย่างไรบ้าง ?

คำตอบ : เพื่อให้เกิดมาตรฐานทางจริยธรรม มาตรา ๒๗๐ ได้บัญญัติให้จัดให้มีประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทขึ้น และมาตรฐานจริยธรรมดังกล่าวจะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงของการกระทำ

คำถามที่ ๑๐๓ : หากนักการเมืองไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมจะมีผลอย่างไร ?

คำตอบ : การที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้างต้น จะถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี และหากเป็นการกระทำผิดร้ายแรงก็ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งด้วย

คำถามที่ ๑๐๔ : ถ้านักการเมืองทำผิดคุณธรรมจริยธรรมอย่างร้ายแรง ปปช. จะถอดถอนออกจากตำแหน่งได้หรือไม่ ?

คำตอบ : สามารถทำได้ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในมาตรา ๒๗๐ วรรคสาม ซึ่งได้กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม ในกรณีที่เป็นการกระทำผิดร้ายแรงให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งเรื่องให้ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการโดยถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๖๑

คำถามที่ ๑๐๕ : ในอนาคตการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานกลางเป็นเรื่อง ๆ ไปจริงหรือไม่ ?

คำตอบ : จริง มาตรา ๒๗๓ วรรคสอง ได้บัญญัติให้มีมาตรฐานกลางในการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติได้เอง

คำถามที่ ๑๐๖ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างประเภทกัน จะจัดทำบริการสาธารณะที่แตกต่างกันได้หรือไม่ ?

คำตอบ : ได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีการจัดทำบริการสาธารณะที่หลากหลายและสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๔

คำถามที่ ๑๐๗ : พนักงานท้องถิ่นจะได้รับการยกฐานะเป็นข้าราชการท้องถิ่นทั้งหมดหรือเปล่า ?

คำตอบ : ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา ๒๗๕ ได้มีการเปลี่ยนชื่อเรียก พนักงานส่วนท้องถิ่นเดิมในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อให้เข้าใจชัดเจนว่าการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปฏิบัติราชการอย่างหนึ่ง

คำถามที่ ๑๐๘ : ข้าราชการส่วนท้องถิ่นจะมีผู้แทนของตนได้ในคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นใช่หรือไม่ ?

คำตอบ : ใช่ ตามร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นโดยเพิ่ม สัดส่วนผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้ามา เพื่อเป็นตัวแทนในการเป็นปากเป็นเสียง ให้กับข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น

คำถามที่ ๑๐๙ : คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่อะไรบ้าง ?

คำตอบ : มีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะรับอุทธรณ์ในกรณีที่ข้าราชการท้องถิ่นถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกรังแกจากผู้บริหารท้องถิ่น

คำถามที่ ๑๑๐ : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะแก้ไขได้ยากกว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ หรือไม่ ?

คำตอบ : ไม่ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะแก้ไขได้ง่ายกว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ซึ่งจะเห็นได้จากมาตรา ๒๘๒ ได้กำหนดให้การเสนอญัตติของแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น ส.ส. สามารถเสนอได้โดยไม่ต้องมีมติของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดให้เสนอได้ และประชาชนสามารถรวบรวมรายชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนคนเสนอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญได้

คำถามที่ ๑๑๑ : กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่จำเป็นสำหรับการเลือกตั้งในปีนี้ ที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจะจัดทำขึ้นมีกี่ฉบับ อะไรบ้าง ?

คำตอบ : คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจะดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ๓ ฉบับ (มาตรา ๒๘๖) ได้แก่

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำถามที่ ๑๑๒ : ร่างรัฐธรรมนูญมีการกำหนดเวลาให้มีการตรากฎหมายลูกภายใน ๑ ปี ใช่หรือไม่ และใครจะเป็นคนดูแลให้มีการตรากฎหมายลูกภายในกำหนดเวลา ?

คำตอบ : ใช่ กฎหมายที่มีความสำคัญซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้กำหนดให้มีการตราขึ้น บังคับใช้ อันเป็นการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กฎหมายลูกนั้น มาตรา ๒๕๓ กำหนดให้ตราขึ้นให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยรายชื่อกฎหมายลูกตามรัฐธรรมนูญที่สำคัญ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งกองทุน พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เป็นต้น

ในการดูแลการตรากฎหมายนั้น คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายขึ้นมา เพื่อดูแลให้มีการตรากฎหมายลูกภายในกำหนดเวลา

คำถามที่ ๑๑๓ : กฎหมายท้องถิ่นหลายฉบับจะต้องจัดทำขึ้นให้เสร็จสิ้นภายในกี่ปี ?

คำตอบ : มาตรา ๒๕๘ ได้กำหนดให้จัดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

คำถามที่ ๑๑๔ : จะมีการจัดทำประมวลกฎหมายท้องถิ่นขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยหรือไม่ ?

คำตอบ : มาตรา ๒๕๘ ได้บัญญัติให้มีการปรับปรุงและรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าเป็นประมวลกฎหมายท้องถิ่นขึ้นภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

คำถามที่ ๑๑๕ : ถ้าอยากอ่านร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ จะหาอ่านได้จากที่ใดบ้าง ?

คำตอบ : ส.ส.ร. ได้ทำการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญอยู่ ๓ ทางหลัก ๆ คือ

๑) ได้มีการเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เช่น ไทยรัฐ มติชน ฯลฯ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ - ๒๔ เมษายน ๒๕๕๐

๒) ในวันที่ ๒๖ เมษายน จะจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเผยแพร่จำนวนหนึ่งล้านฉบับ ซึ่งจะกระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ ๑๐,๐๐๐ ชุด

๓) ที่เว็บไซต์ <http://cda.parliament.go.th>

คำถามที่ ๑๑๖ : ร่างรัฐธรรมนูญนี้จะปรับแก้ได้อีกหรือไม่ ?

คำตอบ : ร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกที่น่าออกเผยแพร่นี้ ก็เพื่อให้มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นรูปธรรมและจะนำไปแก้ไขต่อไป ซึ่งช่วงเวลาที่สามารถแก้ไขได้คือ ช่วงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม – ๑๐ มิถุนายน ที่คณะกรรมการการยกร่างนำร่างรัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีการแปรญัตติแล้วมาแก้ไข และอีกช่วงหนึ่งก็คือช่วงวันที่ ๑๑ มิถุนายน – ๖ กรกฎาคม ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจะพิจารณาแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการยกร่างฯ ได้แก้ไขมาแล้วอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำออกให้ทำประชามติ

คำถามที่ ๑๑๗ : กระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญคร่าว ๆ ต่อจากนี้ไปเป็นอย่างไร ?

คำตอบ : ขณะนี้ร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกได้จัดทำแล้วเสร็จแล้ว กระบวนการต่อไป จะกล่าวอย่างคร่าว ๆ ในตารางต่อไปนี้

วันที่	รายละเอียด
๒๖ เมษายน ๒๕๕๐	- เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชน และองค์กรต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว เพื่อรับฟังความคิดเห็น
๒๗ เมษายน – ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐	- องค์กรต่าง ๆ แสดงความเห็น และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแปรญัตติ
๒๗ พฤษภาคม – ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐	- คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกรอบหนึ่ง
๑๑ มิถุนายน – ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐	- ประชุมสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาแก้ไขอีกครั้ง
๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐	- ร่างรัฐธรรมนูญฉบับสุดท้ายเสร็จจากสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ประมาณปลายเดือนสิงหาคม หรือต้นเดือนกันยายน	- ทำประชามติ

คำถามที่ ๑๑๘ : ร่างรัฐธรรมนูญนี้นำความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการพิจารณาหรือไม่ หรือ
คน ๓๕ คนคิดเองทำเอง ?

คำถาม : ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้มีการตั้งกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและ
การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในระดับจังหวัดและระดับภาค และได้ส่งความคิดเห็น
ที่ได้รับฟังมาทั้งหมดให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญในทุก ๆ สิบห้าวัน เพื่อ
เป็นแนวทางในการร่างรัฐธรรมนูญให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนให้
มากที่สุด จะเห็นได้จากที่ร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติในเรื่องของจำนวน ส.ส. ให้น้อยลง
ตามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ และมีการบัญญัติเรื่องจริยธรรมของนักการเมือง
ตามคำแนะนำของประชาชน เป็นต้น

คำถามที่ ๑๑๙ : ร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านประชามติหรือไม่ ?

คำตอบ : การที่ประชาชนจะลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นดุลพินิจ
โดยแท้ของประชาชน กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำ
รัฐธรรมนูญให้ดีที่สุด แต่อาจจะไม่สามารถถูกใจคนทุกคนได้

คำถามที่ ๑๒๐ : มีข่าวร่ำลือว่า คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญตั้งใจร่างรัฐธรรมนูญออกมาให้มี
ปัญหามาก ๆ เพื่อให้มีการคว่ำร่างรัฐธรรมนูญในชั้นลงประชามติจริงหรือเปล่า?

คำตอบ : ไม่จริง คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ท่ามกลางวิกฤติ
หลายด้าน จึงต้องพยายามทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญอย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้ร่างรัฐธรรมนูญ
ที่ดีที่สุด และให้ประเทศพ้นวิกฤติให้เร็วที่สุด ซึ่งแม้จะไม่อาจทำให้เป็นที่พอใจแก่ทุกคน
ได้ แต่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อให้ร่างรัฐธรรมนูญผ่าน
ประชามติของประชาชน

ฝ่ายเลขานุการ
กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ